

ABORDATZE TERAPEUTIKOA ETA LAGUNTZAK

FISIOTERAPIA ARLOA

Kontuan izanik garun-paralisia eta antzeko asaldurak batez ere mugimen-arloan agertzen direla (muskulu-tonua, jarrera eta mugimendua), eta hori dela kaltetuen ezaugarri komuna, **ezinbestekoa da mugimendu-prestakuntza eta errehabilitazio egokiari ekitea haien ongizatea lortzeko**, eta, hala, narriadura progresiboa eta mugikortasunik ezak eragindako lesioak saihesten dira, zeinek gehienetan deformazioa, mina, muskulu-eskeletoko konplikazioak eta/edo ebakuntza kirurgikoak eragiten dituzten.

PERTSONA MUGITU AURRETIK KONTUAN IZAN BEHARREKO ALDERDIAK

Pertsonari laguntza behar duen galdetzea, eta hala bada, zer laguntza mota eta nola nahi duen laguntza jasotzea, berak lagunduko du ahal den neurrian.

Zer eta nola egingo den argi izatea, eta aztopoen aurrean edo gaiak kokatuta egotean maniozrak huts egingo ez duela ziurtatzea.

Maniobra azaltzea eta pertsonari laguntza eskatzea.

Solsean daraman arropa helduleku gisa erabiltzeko da birkokatzeak eta mobilizazioak egiteko.

Mugimenduak leuntasunez egitea.

Transferentzia hasten eta amaitzen den aukia edo ehea frenatzea edo finkatzea, nahi ez den desplazamendua saihesteko.

Aukia desmuntatu daitekeen eta lana erraz dezakeen zatirik badagoen begiratzea.

Une oro pertsonaren erreakzioei erreparatzea, hartuadrian bat eragotzen ari zaion edo segurtasun falta duen jakiteko.

Amaitutakoan, ahazki eta erosoan uztea.

Beharrezkoa bada, segurtasun-elementuak jarriko dira (slingak, uhaleak, etab.).

LOGOPEDIA ARLOA

DISFAGIA

Irensteko zailtasun gisa definitzen den sintoma da; hau da, elikagaiak, likidoak eta listua ahotik urdalera helarazteko zailtasuna.

AHOZKO EREMUA

- Mugimenduak egitea tartean dauden muskuluekin: aurpegia, ahoa eta mihiko muskuluek, baita jakia estaltzeki jasotzeko ere (espain-itxura desegokia).
- Elikagaia ahoan sumatzea (ahoko sentikortasun urria).
- Murtzikatzea (malokulioak, hortz-haginien falta, masalezuraren mugikortasun urria).
- Ahoa mihiorakin garbitzea (hondarrak kentzea).
- Sialdorea (lendea jartzea).
- Janaria boztetzea, lepoa edo mingaina mugituz, edo elikagaiak konporatzea.

IRENSTEKO GUNEA

- Irensteko erreflexu aktibatzea.
- Zatitako irensetak (behar baino gehiagotan irentzea).
- Ahotsa hezea.
- Sudur-berharortzea (sudurretik elikagaiak ateratzen dira).
- Irensteko denbora luzeatzea (denborak luzeatzen dira, mantsotze jaten dute).

ARNASGUNEA

- Ertul egitea. Indorik eza edoertzul ez izatea.
- Ertula, jarraitua edo sarria.
- Kontrako eztaerria jatea, amasibideak bukatuta daudelako, zenbait tinkotasunekin.
- Bronkitisa edo bronkio-urgapenagatik pneumonia.
- Sukarra.
- Odoleko oxigeno-asetasuna jaltzea.

ZEINU OROKORRAK

- Begi negartirik, lerdia, ondoeza...
- Konpentsazio-mugimenduak (lepoa aurreratu edo atzeratu, gorpuz osoa mugitu...), elikagaia atzerantz "erori" eta irentzea.

ONDO ELIKATZEKO OINARRIZKO AHOLKUAK

Prestakuntza fasea

- Jarrera: jaten eman behar zaien pertsonaren aurrean jani, altuera berean.
- Janaria eskaintzen diogun pertsonak eserita egon behar du, besoak mahaiaren jarrita, oinak oin-euskarrietan edo lurrean ondo jarrita.
- Buru tentsu, gehiegi luzatu gabe. Aurreko buru-flexioak ("zilborari begiratzea") kontrako ezarriko trabatzeak saihestu ditzake.
- Egitaratu janariaren temperatura eskalari aurretik.
- Janaria zailtasunetara egokitzea. Baliteke janaria loditu behar izatea, oso likidoa bada, edo alderantziz.

Ahoratze-fasea

- Prestatzeko, mastekatzeko, irenstea... denbora errespetatzea.
- Ez eskalari beste kilarakada bat aurrekoa irenste duela ziurtatu arte.
- Ertula entzuten bada, lasai egon, gelditu eta ezutika jarraitzeko gonbita egin. Amañutzakoa, hartu berria.
- Mahai-tresnari kasu eginez gero, garrantzitsua da ez tiratzea, habe da gelditu eta polki eta alboetatik ateratzea.
- Janaria denbora luzez ahoan edukiz gero, eskalari kilarakada huts bat, geratzen dena irensten laguntzeko.
- Gogoratu mantsuago jan behar duela azkarregi jaten bada.

Ondorengo fasea

- Aho-higiene egokiarekin amaitzea, mingaina barne. Ahoa garbitzerik ezin bada, bota ditzala janari-handamark konketa edo plater botata.
- Siesta egiteko edo atseiden hartzeko etzan aurretik, itxaron 25 minutu errefluxua eta bronkio-xurgapenak saihesteko.

KOMUNIKAZIOA

Komunikazio Handigarri eta **Ordeskoen** bidez komunikatzen da komunikazio-laguntza behar duen pertsona bat, eta pentsamendurik, beharrik, nahik eta idearik adierazteko erabiltzen diren komunikazio-modalitateak elkar hartzen ditu barnean.

Komunikazioaren Sistema Handigarriak eta Ordeskoak

Komunikazioaren Sistema Handigarriak eta Ordeskoak (KSHO) ahazka hizkuntza bestelako adierazpen-tresnak dira, eta **helen helburua da adierazpen-malla handitzea (handigarria) eta/edo pertsona batzuek komunikatzeko dituzten zailtasunak konpentsatzea (alternatiboa).**

Komunikazio-sistemen elementuak

Komunikazio-sistema horien artean, hainbat elementu daude, hala nola **piktogramak, argazkiak, marrazkiak, kelimu naturalak, alfabetatzea, komunikazio-taula elektronikak edo komunikatzaileak**. Programa horiek pertsonak idazten dituen hitzak inorkutzen dituzte.

Olarre erantzukizuna

Komunikazio-sistema, beraz, ez da nahikoa pertsonak biltzeko eremu guztietan komunikatzeko: **gizarteak lagundu egin behar du errealitate hari parte-hartzearen eremuetan txertatzeko**. Pertsona guztiak hitz egin dezaleku hainekin, adierazteko denbora emonez, interesa erakutsiz, mezuaz ulertzen ahalgintzuz eta adierazteko aukerak eskainiz.

PSIKOLOGIA ARLOA

Esku-hartze psikoemozionala pertsonen behar indibidualen esku hartzea bideratuta dago, **beren erabakiak babestuz, autodeterminazioa sustatuz**.

Kontuan hartu behar dira, bai modu objektiboan identifikatutako pertsonaren beharrik, bai pertsona horrek subjektiboki nahi dituen bizi-baldintzak, bere bizi-ziklo arlo guztietan (etxea, komunitatea, eskola-ingurunea, lana, osasuna eta ongizatea...); horrela, bizi-kalitatea ezin hobea ahalbidetzerako, sustatzerako eta mantentzerako bideratutako lan-eredua bermatuko da.

Abordatze horiek honako **helburu** hauek dituzte:

Ongizatea eta bizi-kalitatea hobetzea

Autonomia, autodeterminazio gaitasuna eta erabakiak hartzea bultzatzea

Funtzio psikoafektiboak hobetzea

Bizi-ehitara osasungarriak sustatzea

Norberaren bizi-proiektuak garatzen laguntzea

Desgaitasunarekiko jarraera positiboa sustatzea, jarraera positibitateak eta gehiegizko babesa saihestuz